

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Ebba Larsson
Strategisk trafikplanerare
08-578 292 52
ebba.larsson@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2023-10-04

Sida
1 (5)
Diarienummer
KSM2023-1001.509

Mottagare
Hållbarhetsutskottet

Information om avsiktsförklaring för genomförande av expressbusslinje J1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut till stadsbyggnadsutskottet

- Information om avsiktsförklaring avseende Expressbusslinje J1
Handen – Tyresö noteras.

Kommunstyrelseförvaltningen

Cynthia Runefjärd
Kommundirektör

Johan Bergman
Tf. Chef Stadsbyggnadskontoret

Sammanfattning

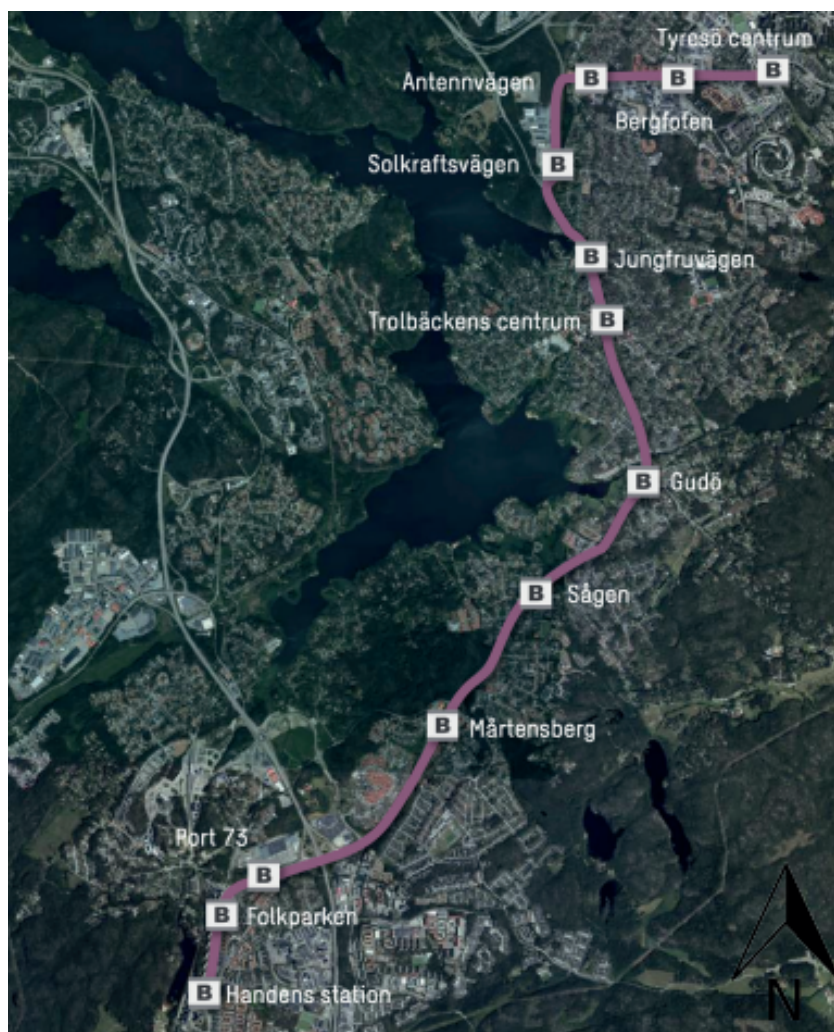
Tvärgående expressbusslinje J knyter ihop kollektivtrafiksystemet genom en effektiv tvärförbindelse i stråk med stort resande och viktiga målpunkter. Linjen i sin helhet går mellan Tyresö C, mot Handen, och i förlängningen västerut via tvärförbindelse Södertörn. Linjen ger kortare restid jämfört med dagens förutsättningar, attraherar fler resenärer baserat på dessa restidsförbättringar, samt ger små förändringar i bilrestider och trafikflöden på övergripande nivå. En första etapp av linjen kallas J1 och trafikerar sträckan mellan Tyresö och Handen.

För att göra verklighet av linje J1 har en avsiktsförklaring och genomförandeplan tagits fram mellan parterna Trafikförvaltningen, Trafikverket, Stockholms stad, Tyresö kommun och Haninge kommun. Avsiktsförklaringen uttrycker parternas gemensamma intention att införa linjen, medan genomförandeplanen syftar till att konkretisera och samordna parternas olika åtgärdsåtaganden längs linjen. Införandet av expressbusslinjen är tänkt att ske etappvis över en 10-årsperiod i takt med att framkomligheten successivt förbättras på linjen och expressbusstandard uppnås. Respektive väghållare svarar under denna period för utredning, projektering och

byggnation av framkomlighetsåtgärderna medan Trafikförvaltningen handlar upp och successivt utvecklar trafiken. Genomförandeplanen är ett arbetsmaterial som följs upp årligen gemensamt mellan parterna, samt justeras vid behov.

Beskrivning av ärendet

Tvärgående expressbusslinje J knyter ihop kollektivtrafiksystemet genom en effektiv tvärförbindelse i ett stråk med stort resande och viktiga målpunkter. Linjen i sin helhet går mellan Tyresö C, mot Handen, och i förlängningen västerut via tvärförbindelsen Södertörn. Denna avsiktsförklaring och genomförandeplan avser linje Js första etapp mellan Tyresö och Handen kallad J1. Det är en av pusselbitarna för att förbättra den tvärgående busstrafiken i enlighet med Kollektivtrafikplan 2050.

Figur 1. Expressbusslinje Js sträckning mellan Tyresö och Handen, etapp J1.

På systemnivå spelar expressbusslinje J1 en viktig roll då den förbättrar resmöjligheter för tvärresor från Tyresö (t.ex. mot Älvsjö) utan att angöra Gullmarsplan. Vidare kan resor till centrala Stockholm från Haninge kommun i större utsträckning ske via Handen och pendeltåget istället för via Gullmarsplan. Även om linjen främst har direktpåverkan på kommunerna Haninge och Tyresö har den även en indirekt påverkan på Stockholm och avlastningen av Gullmarsplan.

För att möjliggöra införandet av expressbusslinjen behöver framkomligheten på sträckan uppnå expressbusstandard i takt med att trafiken utvecklas. Ett utredningsarbete för att identifiera åtgärder som kan genomföras för att uppnå expressbusstandard har bedrivits i nära samverkan mellan Trafikförvaltningen, Trafikverket samt kommunerna Haninge, Tyresö och Stockholm (nedan kallade parterna). Arbetet har skett inom ramen för Åtgärdsvalsstudie Expressbuss 2030 genom stråkstudie 18 Handen – Tyresö under april 2021 till april 2022. Arbetet med genomförandeplanen tog därefter vid i maj 2022 med slut i september 2023.

Parallellt med detta har Tyresö kommun arbetet med ett funktions- och gestaltungsprogram för Bollmoravägen och delar av Njupkärrsvägen, där resultat från Åtgärdsval stråk 18 Handen-Tyresö har arbetats in. Arbetet har fortsatt i framtagande av systemhandling.

Genomförande

Införandet av expressbusslinjen är tänkt att ske etappvis över en 10-årsperiod i takt med att framkomligheten successivt förbättras på linjen och expressbusstandard uppnås. Respektive väghållare svarar under denna period för utredning, projektering och byggnation av framkomlighetsåtgärderna, medan Trafikförvaltningen handlar upp och successivt utvecklar trafiken. Detta ställer dock krav på samverkan och samordnad planering över tid.

Avsiktsförklaringen för Expressbusslinje J1 Handen – Tyresö, uttrycker parternas gemensamma intention att genom samordnade aktiviteter och åtgärder verka för att möjliggöra införandet av expressbusslinjen på sträckan innan 2030. Från Tyresö kommun skrivs avsiktsförklaringen under av tjänsteperson på chefsnivå på samhällsbyggnadskontoret/kommunstyrelseförvaltningen.

Hur åtgärderna ska genomföras redovisas i den genomförandeplan som parterna gemensamt arbetat fram under 2022-2023. Genomförandeplanen för Expressbusslinje J1 Handen – Tyresö utgör en mellan parterna gemensam plan, som syftar till att konkretisera och samordna parternas olika åtgärdsåtaganden längs den utredda linjen över tid. Planen redovisar när linjen kan införas och när den kan utvecklas med högre turtäthet i relation till

genomförandet av identifierade framkomlighetsåtgärder. Sambandet mellan genomförandet av åtgärder och införandet av linjen är av central betydelse för att väghållarna ska kunna motivera sina respektive investeringsbehov och för att Trafikförvaltningen ska kunna budgetera för successivt införande av linjen.

Målsättningen är att:

- Expressbusslinjen ska införas på sträckan innan 2030
- Erforderliga framkomlighetsåtgärder som krävs för att uppnå expressbusstandard på sträckan ska genomföras innan 2030

Genomförandeplanen är ett arbetsmaterial och följs upp årligen gemensamt mellan parterna, samt justeras vid behov. Trafikförvaltningen ansvarar för att samordna arbetet med genomförandeplanen över tid.

Förväntade effekter

För att kunna jämföra nuläge och framtid har en uppskattning av körtiden på sträckan gjort och sammanställts i ett jämförelsealternativ.

Jämförelsealternativet inkluderar nuläget samt redan beslutade åtgärder och representeras inte av något direkt årtal, utan syftar till att beskriva situationen när beslutad infrastruktur är färdigställd. Här ingår Trafikverkets vägplan för väg 260, Gudöbroleden. Åtgärderna som ingår i vägplanen uppskattas medföra en tidsvinst om cirka 3 minuter, i vardera riktning. Förväntade effekter till följd av genomförda åtgärdsförslag och införandet av expressbusslinje J1 är följande:

- Kortare restid, ca 8-9 minuter i jämförelse med dagens linje 840 eller 4-5 minuter i jämförelse med jämförelsealternativet mellan Handen och Tyresö.
- Restidsvinster för kollektivtrafikresenärer, ca 140 timmar under maxtimmen (större än i andra stråkstudier).
- Attraktiv linje som attraherar cirka 200 fler resenärer (endast baserat på restidsförbättringar).
- Små förändringar i bilrestider och trafikflöden på övergripande nivå.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser. Ekonomiska beslut relaterade till åtgärderna i genomförandeplanen hanteras i särskild ordning.

Prövning av barnets bästa

Utbyggnaden av Bollmoravägen där framkomlighetsåtgärderna för buss för att förbättra för kommande expressbusslinje J1 finns med, har bland annat utvärderats enligt målen i Agenda 2030 med ett delmål för att tillgängliggöra hållbara transportsystem för alla. Trafiksäkerheten ska förbättras, särskilt

genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

På systemnivå spelar Expressbusslinje J en viktig roll då den förbättrar resmöjligheter för tvärresor från Tyresö (t.ex. mot Älvsjö) utan att angöra Gullmarsplan. Vidare kan resor till centrala Stockholm från Haninge kommun i större utsträckning ske via Handen och pendeltåget istället för via Gullmarsplan. Även om linjen främst har direktpåverkan på kommunerna Haninge och Tyresö går det inte att bortse från dess indirekta betydelse på inte minst Stockholm och avlastningen av Gullmarsplan.

Med förbättrade restider för denna expressbuss, skapas bättre förutsättningar för en överflyttning från bil till kollektivtrafik. Lokalt kan det bidra till en förändrad färdmedelsfördelning med positiva effekter på barn avseende lägre koldioxidutsläpp, minskade trafikflöden från motorfordon samt ett attraktivare gaturum med utökade ytor för rörelse och vistelse till fots och med cykel, färdmedel som barn i högre utsträckning har tillgång till på egen hand. En förbättrad kollektivtrafik skapar också utrymme för barn och unga att självständigt transportera sig lokalt och regionalt.

Bilagor

Bilaga 1. Avsiktsförklaring Expressbusslinje J1

Bilaga 2. Genomförandeplan Expressbusslinje J1